

A KISFALUDY-TÁRSASÁG
É V L A P J A I.

ÚJ FOLYAM

HARMINCZHETEDIK KÖTET.

1902—1903

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.

ÁRÁNYOS 1904.

Ltsz: P. M. 565.
Társulat 1903

TARTALOMJEGYZÉK.

I.

Az LVII. ünnepélyes közülés.

	<i>Lap</i>
Beöthy Zsolt elnöki megnyitó beszéde	3
Vargha Gyula titkári jelentése	7
Dalmady Győző: Temető mellett robogó vonat. (Költemény)	14
Berzeviczy Albert: Horváth Boldizsár emlékezete	15
Jakab Ödön: Hogyne szeretnék. (Költemény)	41
Berczik Árpád: A nagy utazó. (Rajz)	44
Hegedüs István: Ifjabb Péczely József emlékezete	51

II.

Hugo Victor születésének századik évfordulója.

Közlemény	56
Ábrányi Emil: Hugo Victor	57
Szász Károly: Hugo Victor költeményeiből (Salamon és Sophokles éneke Salamisnál)	70

III.

Székfoglalók.

Fiók Károly: Dasarátha halála	75
Beöthy Zsolt: Elnöki beszéd Fiók Károlyhoz	83

IV.

A havi ülések felolvasásaiból.

Hegedüs István: Egy olasz költő Mátyás királyhoz	87
Alexander Bernát: Fadrusz Mátyás-szobra	93
Hajós Izsó: Magali (Műfordítás a Mistral-féle <i>Mireio</i> -ból)	102

V.

Elhunyt tagok emléke.

Szigeti József	107
Tolnai Lajos	108
Hegedüs István beszéde a koporsónál	109
Dobsa Lajos	110

*

	<i>Lap</i>
Vadnay Károly	111
Vargha Gyula beszéde a koporsónál	111
Berzeviczy Albert jelentése	113
Kelety Gusztáv	115
Vargha Gyula beszéde a koporsónál	115
Müntz Jenő	116
Bartók Lajos	117
Ábrányi Emil beszéde a koporsónál	117

VI.

Bírálatok és pályázatok.

A Wesselényi óda-pályázat	123
Vargha Gyula bíráló jelentése	123
Zempléni Árpád ódája	126
A Lukács Krisztina-féle pályázat, költői elbeszélésre	134
I. Jelentés, Jakab Ödöntől	134
II. Jelentés, Jánosi Gusztávtól	135
A Somogyi Dezső-féle pályázat szatirára. Jelentés Hegedüs Istvántól	143
Az ifj. Bojári gróf Vigyázó Sándor-féle pályázat magyar történelmi tárgyú kisebb elbeszélésre. Jelentés Herczeg Ferencztől	146
Bayer József: Bíráló jelentés dr. Janovics Jenő «Csiky Gergely élete és művei»-ről	148
A Kisfaludy-Társaság jutalom-tételei (1902-ről)	150

VII.

Tájékoztató közlések.

A Kisfaludy-Társaság személyzete (Elnökség, tisztviselők, állandó bizottságok)	155
Rendes tagok névsora	156
Elhunyt tagok	158
Alapítók	161
Tagválasztás	168
A társaság nemzeti és irodalmi jelentőségű ünnepélyeken	169
Beöthy Zsolt elnök beszéde Kossuth Lajosról	169
Rákossy Jenő jelentése a Lenau-ünnepélyről	170
A múzeumok és könyvtárak országos bizottsága	172
Népszerű főiskolai tanfolyam	172
Kisfaludy Károly sirja	172
Greguss Ágost özvegyének halála	173
Lindner Ernő halála	173
Zárszámadás és költségelőirányzat	174
A társaság vagyona	174

I.

AZ LVII. ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉS

1903 FEBRUÁR 8-ÁN.

Rendes tagok:

ÁBRÁNYI EMIL	1885	Budapest.
ÁBRÁNYI KORNÉL	1878	Budapest.
ALEXANDER BERNÁT	1899	Budapest.
AMBRUS ZOLTÁN	1899	Budapest.
5 APPONYI ALBERT GRÓF	1893	Budapest.
ÁGAI ADOLF	1877	Budapest.
BAKSAY SÁNDOR	1872	Kun-Szent-Miklóson.
BAYER JÓZSEF	1888	Budapest.
BÁRSONY ISTVÁN	1898	Budapest.
10 BENEDEK ELEK	1900	Budapest.
BEÜTHY ZSOLT	1876	Budapest.
BERCZIK ÁRPÁD	1873	Budapest.
BERZEVICZY ALBERT	1899	Budapest.
DALMADY GYÖZÖ	1867	Budapest.
15 DÓCZI LAJOS	1887	Bécsben.
ENDRÓDI SÁNDOR	1882	Budapest.
FERENCZY ZOLTÁN	1903	Budapest.
FIÓK KÁROLY	1902	Budapest.
FRANKÓI VILMOS	1903	Budapest.
20 GÁRDONYI GÉZA	1903	Egerben.
GYULAI PÁL	1860	Budapest.
HEGEDÜS ISTVÁN	1893	Budapest.
HEINRICH GUSZTÁV	1882	Budapest.
HERCZEG FERENCZ	1893	Budapest.
25 JAKAB ÖDÖN	1895	Budapest.
JÁNOSI GUSZTÁV	1899	Veszprémben.
JÓKAI MÓR	1860	Budapest.
KOZMA ANDOR	1893	Budapest.
LÉVAY JÓZSEF	1862	Miskolczon.
30 MIKSZÁTH KÁLMÁN	1882	Budapest.
PEKÁR GYULA	1901	Budapest.
RADÓ ANTAL	1895	Budapest.
RÁKOSI JENŐ	1869	Budapest.
RÁKOSI VIKTOR	1897	Budapest.
35 RIEDL FRIGYES	1900	Budapest.
SOMLÓ SÁNDOR	1897	Budapest.
SZABOLCSKA MIHÁLY	1899	Temesvártt.

SZANA TAMÁS	1901	Budapest.
SZÁSZ KÁROLY	1860	Budapest.
40 SZILÁDY ÁRON	1897	Kis-Kun-Halason.
SZÜRY DÉNES	1893	Budapest.
THEWREWK EMIL, P.	1885	Budapest.
TÓTH LÖRINCZ	1841	Budapest.
VARGHA GYULA	1883	Budapest.
45 VÁRADI ANTAL	1899	Budapest.
VÉRTESI ARNOLD	1887	Budapest.
ZICHY GÉZA GRÓF	1878	Budapest.

Levelező tagok:

BACHAT DÁNIEL	1879	Budapest.
BRÁBEK FERENCZ	1899	Prágában.
BUTLER DUNDAS EDE	1879	Londonban.
CASSONE JÓZSEF	1882	Notoban (Sicilia).
5 DE GUBERNATIS ANGELO GRÓF	1893	Rómában.
HADZSICS ANTAL	1867	Újvidéken.
HANDMAN ADOLF	1879	Budapest.
JALAVA (ALMBERG) ANTAL	1880	Helsingforsban.
JONES HENRIK	1833	Munby Vicarajében (Alford, Lincolnshire).
10 JOVANOVIĆ JÁNOS	1867	Újvidéken.
KONT IGNÁCZ	1903	Párisban.
NEUGEBAUER LÁSZLÓ	1882	Budapest.
OPITZ TÓDOR	1867	Liestalban (Baselland).
ÓMAN VIKTOR EMANUEL	1879	Örebroban (Svédország).
15 SCHUMACHER SÁNDOR	1898	Kopenhágában.
STURM ALBERT	1880	Budapest.
VULCANU JÓZSEF	1871	Nagyváradon.

Az évszám az illetőnek taggá választása idejét jelöli.

BÍRÁLÓ JELENTÉSEK

a költői elbeszélésre 1901-ben kitűzött Lukács Krisztina-féle pályázatról.*

I.

Tekintetes Társaság!

Az 1901. évi Lukács Krisztina-féle pályázatra 65, illetőleg — a 20. számú füzet három darabot tartalmazván — 67 költői elbeszélés érkezett be. Sajnos azonban, hogy a pályázat eredménye számban a mily feltűnő gazdagságot, értékben ép oly feltűnő szegénységet mutat. Pedig tartalomban a változatosság nagy. Van itt merítve tárgy a mindennapi életből, történelemből, néphagyományból, képzeleti világból, görög mythológiából, sőt még a Politisches Volksblattból is. De költői leleménnyel, szerkezeti ügyességgel, lélektani megokolással, számbavehető formaacsinnal s még elfogadható szabatos és színesebb nyelvvel is alig találkozunk. Az összes pályaművek között még olyan is csak kettő-három akad, melyeknek egészségesebb alap gondolatából a jobban rátermett író művészi gondja talán alkothatott volna valami értékesebbet is. Azonban így, a mint vannak, ezek sem érdemelnek

* Pályázott a következő 65 munka: 1. *Attila s a kötélhányósok*. Jelige: Derék írást erre én még nem olvastam. 2. *Bandi és Erzsé*. Jelige: A hervadó levelen. 3. *Piroska*. Jelige: A szerelem sötét verem. 4. *A kióvi csata*. Jelige: Emlékezzenek régiekre! 5. *Juliska*. Jelige: Egymással-egymásért. 6. *Dobozi*. Jelige: Igaz hős. 7. *A királylány meséje*. Jelige: Hervad már ligetünk. 8. *Nyáry Lőrincz*. Jelige: Hűség. 9. *Csicsér*. Jelige: Az erős megállja. 10. *A himzett párna*. Jelige: Penelope-álom. 11. *Edekon*. Jelige: Edekon. 12. *A barlanglakók*. Jelige: Odu. 13. *Attila halála*. Jelige: Emlékezzünk régi csudákról. 14. *Az elveszett gyémántkő*. Jelige: Régi mese. 15. *Kati lányom*. Jelige: Megállítá az igézet. 16. *Pusztai történet*. Jelige: Fürdik a holdvilág. 17. *Jánoska*. Jelige: Magyar föld. 18. *Adám uram lakomája*. Jelige: Hass, alkoss, gyarapíts. 19. *Két jegenye*. Jelige: Ők nyugosznak örökös hazában. 20. *Fekete Ferkó, Utolsó út a czenki fasorban*, *Nikotiána*. Jelige: Szerelem, hit, anyai és hitvesi szeretet. 21. *Legényfogó*. Jelige: Ha későn, ha ezután, ha senkinek, írjad. 22. *A busuló királyfi*. Jelige: Solitudo. 23. *A Sorsintéző*. Jelige: Tiéd a hatalom. 24. *Az utolsó emberpár*. Jelige: Ember küzdj és bizva bizzál. 25. *Edelény*. Jelige: Lantos álma. 26. *Bakonybél*. Jelige: Száll az ének. 27. *A hajós hercege*. Jelige: Egyébiránt nem félek kimondani. 28. *Kisértet*. Jelige: Egyébiránt nem félek kimondani. 29. *A közös porta*. Jelige: Halad a ki megindult. 30. *Főtí lánya*. Jelige: Volt egyszer egy leány. 31. *Három leány*. Jelige: Három leány. 32. *Dózsa Árpád*. Jelige: Sum cuique. 33. *Vörös Márta*. Jelige:

komolyabb figyelmet. Az elbeszélések nagy része jóval túlterjeng a kívánt kisebb költői beszély méretein; más része ellenben balladai formát erőszakol s rövidségében hézagossá, töredékessé, homályossá válik, minden érték nélkül. Olyan is nem egy van, mely csupa üres lírai ömlengés elejétől végig.

Ezeknél fogva mi, alúírottak, egyetlen egy pályaművet sem találtunk olyat, mely érdemes volna bárcsak annyira is, hogy kissé behatóbban foglalkozzék vele a bíráló. Épen azért nemcsak jutalomra, de dicséretre méltónak sem tartunk egyet sem.

Budapest, 1903 február 1.

Gyulai Pál.

Jakab Ödön.
(Jelentéstevő.)

II.

A pályázatra 65, illetőleg minthogy a 20-ik számú füzet három darabot tartalmaz, 67 pályamunka érkezett be. Pályaművekben talán még sohasem volt bővebb aratása a társaságnak — szalmára. Mert tetemes részük tanulatlan gyerkőczök éretlen zsengei, fűzfa-poéták üres rímpengetései, lázas lelkek képtelen álmái — ægri somnia —

Spe et labore. 34. *Balassa Menyhárt*. Jelige: Énnem sem hitem, sem Istenem. 35. *Bosszú*. Jelige: Múzsza. 36. *Visegrád*. Jelige: Régi dicsőségünk. 37. *Tolvaj Dénes*. Jelige: Ezt meséli a nép. 38. *Névtelen hős*. Jelige: Ha lehull a két kezünk is. 39. *Omár*. Jelige: Pietas. 40. *A dal hatalma*. Jelige: Valóság és költészet. 41. *A rózsza*. Jelige: Gyöngye violának. 42. *A legszebb harcz*. Jelige: Magyar hölgynek születni nagy és szép gondolat. 43. *Dal a koronczói templom tornyáról*. Jelige: Per me si va nell' eterno dolore. 44. *Az ékszer*. Jelige: Altató dal. 45. *Tavaszi rege*. Jelige: Az ifjú pogány és keresztény. 46. *Rege*. Jelige: Laudator temporis acti. 47. *Szép Ilonka*. Jelige: Homály. 48. *Modern lovag*. Jelige: Nines már lovag. 49. *Fekete Györgyné*. Jelige: Nagy nyomor volt nálunk. 50. *Jolán*. Jelige: Which bewept to the grave did go. 51. *A nedeczi mise*. Jelige: Emlékezzünk régiekre! 52. *Adomis*. Jelige: A szerelem mindent pótol. 53. *Lant és kard*. Jelige: Kezdő. 54. *Gábor lantos*. Jelige: A költő sorsa mindig egy marad. 55. *A csók*. Jelige: Csipkerózsza. 56. *Anyja s fiú*. Jelige: Fiaim csak énekeljétek. 57. *Tarcsal hegye*. Jelige: Felhangolom olykor. 58. *Az olasz*. Jelige: Ho detto al core. 59. *Aladdin*. Jelige: Vak vagy óh szerelem. 60. *Kincskereső*. Jelige: November. 61. *Kopány*. Jelige: Ajakam hadi dalnak eresztém. 62. *Szép asszony öve*. Jelige: Detrekő. 63. *Az utolsó barát*. Jelige: Volt szeretőm néha száz is. 64. *Czobor Miska*. Jelige: Olyan fajta, mint Vörösmarty szép Ilonkája. 65. *Bogumil leánya*. Jelige: Szép Milicza.